

Súd: Najvyšší súd
Spisová značka: 1Cdo/132/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2112218563
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 11. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martin Vladik
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2025:2112218563.1

Uznesenie

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne: J. Z.Y. F., J., narodená XX. H. XXXX, F.V. XXX, zastúpenej advokátom JUDr. Petrom Harakálym, so sídlom Košice, Mlynská 28, proti žalovanému: Fakultná nemocnica Trnava, so sídlom Trnava, Ulica Andreja Žarnova 7507/11, IČO: 00 610 381, zastúpenému Advokátskou kanceláriou SPÁL & Partners s.r.o., so sídlom Trnava, Kapitulská 454/12, IČO: 54 252 601, za účasti intervenienta na strane žalovaného: KOOOPERATIVA poisťovňa, a.s., Vienna Insurance Group, so sídlom Bratislava, Štefanovičova 4, IČO: 00 585 441, zastúpeného advokátom JUDr. Baltázom Mucskom, so sídlom Bratislava, Palárikova 15, o náhradu škody na zdraví a iné, vedenom na Okresnom súde Trnava pod sp. zn. 13C/104/2012, o dovolaniach žalobkyne a žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 23. marca 2022 sp. zn. 24Co/71/2021 v spojení s opravným uznesením z 25. septembra 2023 sp. zn. 24Co/71/2021, takto

rozhodol:

Dovolania o d m i e t a.

Žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov dovolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Trnava (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom zo dňa 26. marca 2021 č.k. 13C/104/2012-657 žalobu v časti bolestného zamietol (výrok I.), žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 81.744,00 eur titulom sťaženia spoločenského uplatnenia do troch dní od právoplatnosti rozsudku (výrok II.), žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 40.872,00 eur titulom zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia do troch dní od právoplatnosti rozsudku (výrok III.), žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 5.511,00 eur titulom liečebných nákladov do troch dní od právoplatnosti rozsudku (výrok IV.), žalobu v časti náhrady liečebných nákladov vo zvyšku zamietol (výrok V.), žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni úrok z omeškania vo výške 8,75 % ročne zo sumy 81.744,00 eur od 05. 12. 2012 do zaplatenia, úrok z omeškania vo výške 8,75 % ročne zo sumy 5.511,00 eur od 26. 12. 2012 do zaplatenia (výrok VI.), žalobu v časti príslušenstva - úrokov z omeškania vo zvyšku zamietol (výrok VII.), žalobu v časti náhrady za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti - renty zamietol (výrok VIII.), a rozhodol, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania (výrok IX.) a štát má voči žalovanému právo na náhradu trov konania v rozsahu 50 % (výrok X.).

2. Svoje rozhodnutie prvoinštančný súd odôvodnil tým, že v rámci poskytovania zdravotnej starostlivosti žalobkyni zo strany žalovaného došlo ku škode na zdraví žalobkyne. Pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti bolo uskutočnené DSA vyšetrenie mozgových ciev, pri ktorom po nasondovaní a aplikácii kontrastnej látky do oblasti podkľúčnej artérie vľavo, došlo k poškodeniu zdravia žalobkyne - kvadruparéza, ktoré vzniklo v príčinnej súvislosti s týmto vyšetrením. Aj keď sa podľa súdu nedalo hovoriť o 100%-nej istote pokiaľ ide o príčinnú súvislosť medzi vyšetrením žalobkyne zrealizovanom žalovaným a poškodením zdravia žalobkyne, v medicíne postačuje pravdepodobnosť, ktorej miera je v prejednávanej veci dostatočne vysoká. Aj keď bolo zložitejšie posúdiť, či príčinou bola porucha

v artérii spinalis anterior po vazospazme alebo vazospazme po aplikácii kontrastnej látky, alebo sa spolupodieľala na nedokrvení zvýšená tendencia krvnej zrážanlivosti pri užívaní hormonálnej antikoncepcie alebo sa mohlo jednať o kombináciu týchto troch faktorov, zástupkyňa znaleckej organizácie napokon dospela k záveru, že je 99%-ná pravdepodobnosť, že v súvislosti s úkonom DSA, resp. v nadväznosti naň, vychádza táto možnosť ako najpravdepodobnejšia. A hoci nešlo o 100%ný záver znaleckej organizácie, v medicíne na súčasnej úrovni poznania v prevažnej väčšine prípadov, nie je možné vyjadriť sa s úplnou istotou k príčinnej súvislosti, ale len s určitou pravdepodobnosťou, pričom absolútne preukázanie tzv. kauzálneho nexu je v medicíne nereálne, nedosiahnuteľné a neudržateľné. Na tomto mieste prvoinštančný súd poukázal na teóriu straty šance, ktorá je alternatívou klasického konceptu zodpovednosti za škodu v prípadoch, keď žalobca (poškodený) nie je bez ďalšieho schopný s istotou preukázať príčinnú súvislosť medzi porušením právnej povinnosti žalovaného a vznikom škody ale postačuje ak preukáže existenciu možnosti lepšieho výsledku a že táto možnosť bola negatívnym spôsobom ovplyvnená (prípadne úplne zmarená) nezákonným konaním (škodnou udalosťou) žalovaného. Podľa súdu v tomto prípade žalovaný neskorším vykonaním DSA vyšetrenia obral žalobkyňu o možnosť iného klinického stavu, keď znalecká organizácia konštatovala, že zabrániť vzniku kvadruplégie, resp. kvadruparézy u žalobkyne, resp. podstatne znížiť riziko jej vzniku by bolo bývalo možné nerealizovaním DSA vyšetrenia, resp. jeho nerealizovaním v už rizikovom (vzhľadom na riziko rozvoja vazospazmov) čase cca 72 hodín od vzniku subarachnoidálneho krvácania. V predmetnej veci tak pravdepodobnosť približujúca sa istote v tom smere, čo spôsobilo poškodenie zdravia žalobkyne. Pri zavedení katétra a aplikácii kontrastnej látky došlo s pravdepodobnosťou hraničiacou s istotou k natrhnutiu cievnej steny, jej disekcii a následnej embolizácii do ACI I.dx a a. spinalis anterior s opuchom miechy, ktorý sa vyvíjal hodiny po DSA, táto príčina spočíva v povahe prístroja a zakladá zodpovednosť podľa § 421 ods. 1 Občianskeho zákonníka a žalovaný sa ako zodpovedný subjekt tejto zodpovednosti nemôže zbaviť ani s poukazom na to, že urobil všetko, čo bolo v jeho silách, aby škode zabránil, ani tvrdením, že by ku škode došlo aj inak. Čo sa týka posúdenia jednotlivých uplatnených nárokov žalobkyne z titulu náhrady škody na zdraví, prvoinštančný súd pri nároku na bolestné prihliadol na žalovaným vznesenú námietku premĺčania a posúdil tento nárok žalobkyne ako premĺčaný. K poškodeniu zdravia žalobkyne došlo dňa 06. 07. 2009, ustálenie bolestného bolo podľa znaleckého posudku možné uskutočniť už po pol roku od vzniku poškodenia, t.j. dňa 06. 01. 2010, dvojnásobná subjektívna premĺčacia doba uplynula dňa 06. 01. 2012, žaloba bola podaná až dňa 13. 09. 2012, na základe čoho súd žalobu v časti bolestného zamietol. Titulom náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia súd prvej inštancie zaviazal žalovaného zaplatiť žalobkyňi sumu 81.744,00 eur, keď mal z posudku o bolestnom a o sťažení spoločenského uplatnenia preukázané, že hodnotenie v bodoch za sťaženie spoločenského uplatnenia žalobkyne je 5200 bodov a nebolo sporné, že hodnota jedného bodu je 15,72 eura. Titulom zvýšenia náhrady za sťaženia spoločenského uplatnenia súd zaviazal žalovaného zaplatiť žalobkyňi sumu 40.872,00 eur, keď základnú náhradu zvýšil o 50 % z dôvodu uznania invalidity žalobkyne v pomerne mladom veku 42 rokov. Ďalej súd prvej inštancie zaviazal žalovaného zaplatiť žalobkyňi sumu 5.511,00 eur titulom náhrady liečebných nákladov za mechanický vozík, rehabilitácie a fyzioterapiu. Ďalšie liečebné náklady uplatnené žalobkyňou považoval súd za nepreukázané a preto žalobu v časti náhrady liečebných nákladov v zostávajúcej časti zamietol. Popri priznaných náhradách súd prvej inštancie uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyňi aj úrok z omeškania vo výške 8,75 % ročne zo sumy priznaného sťaženia spoločenského uplatnenia 81.744,00 eur od 05. 12. 2012 (po podaní žaloby) do zaplatenia a úroku z omeškania vo výške 8,75 % ročne zo sumy 5.511,00 eur (liečebných nákladov) od 26. 12. 2012 (po podaní žaloby) do zaplatenia a v zostávajúcej časti žalobu o zaplatenie úrokov omeškania z nepriznanej časti (liečebných nákladov) zamietol. Nakoniec prvoinštančný súd zamietol žalobu žalobkyne aj v časti uplatnenej náhrady za stratu na zárobku - zaostalej renty a to z dôvodu premĺčania tohto nároku. Podľa súdu nárok na náhradu za stratu na zárobku sa premĺčuje ako jeden celok, nie iba ako nároky na jednotlivé mesačne sa opakujúce plnenia z neho vyplývajúce, poskytované vo forme dôchodku (tzv. renty). Rozhodnutím z 05. 08. 2010 bol žalobkyňi priznaný invalidný dôchodok od 01. 07. 2010. Nárok na stratu na zárobku bol na súde uplatnený až dňa 31. 10. 2012, preto súd námietku premĺčania vznesenú žalovaným vyhodnotil ako dôvodnú.

3. Rozhodnutie o náhrade trov konania strán sporu súd prvej inštancie odôvodnil podľa § 262 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1, 2 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) tak, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania, keď mal za to, že pomer úspechu strán sporu bol takmer rovnaký. Rozhodnutie o náhrade trov konania štátu odôvodnil zase podľa čl. 4 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 a 2 CSP (analogia legis) a štátu priznal nárok

na náhradu trov konania voči žalovanému, ale len v rozsahu 50 % zohľadňujúc tak úspech žalobkyne, ako aj úspech žalovaného, ktorý je približne rovnaký, avšak žalobkyňa bola zo zákona oslobodená od súdneho poplatku a preto ju súd nezaviazal ani na náhradu trov konania štátu.

4. Krajský súd v Trnave (ďalej len „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) na odvolania žalobkyne a žalovaného rozsudkom z 23. marca 2022 sp. zn. 24Co/71/2021 v spojení s opravným uznesením z 25. septembra 2023 sp. zn. 24Co/71/2021 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a rozhodol, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

5. Na odôvodnenie svojho rozhodnutia odvolací súd uviedol, že preberá súdom prvej inštancie zistený skutkový stav pokiaľ ide o preukázané skutkové okolnosti právne rozhodné pre posúdenie žalobkyňou uplatnených nárokov a v celom rozsahu zdieľa i jeho právne závery vo veci. Preto sa stotožnil podľa § 387 ods. 2 CSP so správnosťou jeho dôvodov a odkázal na ne. Osobitne k odvolaniu žalobkyne a jej námietkam proti posúdeniu uplatneného práva na náhradu bolestného ako premlčaného uviedol, že z podaného znaleckého posudku znaleckého ústavu vyplýva jednoznačný záver, že obodovanie bolestného bolo možné už po pol roku od vzniku poškodenia zdravia žalobkyne. Znalecký ústav i pri výsluchu jeho zástupkyne na pojednávaní prvoinštančného súdu potvrdil, že posudok robia spravidla po pol roku na bolestné, pokiaľ tam je neurologický pacient, keď už sa nekonajú zákroky, úkony, diagnostické postupy. Žalobkyňa potom nadobudla subjektívnu vedomosť o škode (aj o tom, kto za ňu zodpovedá) v zmysle § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka v deň, keď bol ustálený jej zdravotný stav, teda, kedy už nebolo možné predpokladať zásadné zmeny jej zdravotného stavu, čo podľa vyjadrenia znaleckej organizácie bolo pol roka po škodovej udalosti, čo sa považuje za okamih zistenia bolesti, pričom je nerozhodné, kedy bol vyhotovený posudok o bolestnom. Prvoinštančný súd preto správne uzavrel, že vzhľadom na skutočnosť, že k poškodeniu zdravia žalobkyne došlo dňa 06. 07. 2009 a zdravotný stav žalobkyne bol podľa znalca ustálený po pol roku od vzniku poškodenia, t.j. dňa 06. 01. 2010, dvojročná subjektívna premlčacia lehota uplynula dňa 06. 01. 2012, a keďže žaloba bola podaná až dňa 13. 09. 2012, nárok žalobkyne na náhradu za bolesť bol už premlčaný a v dôsledku vznesenia námietky premlčania zo strany žalovaného bolo potom nevyhnutné žalobu v časti nároku na bolestné v celom rozsahu zamietnuť. Žalobkyňa namietala aj záver prvoinštančného súdu o premlčaní práva na náhradu za stratu na zárobku pri invalidite ako celku a nie len jednotlivých nárokov na opakujúce sa plnenia. Aj v tejto otázke považoval odvolací súd závery súdu prvej inštancie za správne a poukázal okrem iného aj na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 26. 07. 2019 vo veci sp. zn. II. ÚS 198/2019, podľa ktorého náhrada za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti je jedným nárokom, tento nárok nemožno rozložiť na niekoľko častí, pokiaľ nenastanú nové skutočnosti a nárok na náhradu za stratu na zárobku sa premlčuje ako jeden celok, nie iba ako nárok na jednotlivé mesačne sa opakujúce plnenia z neho vyplývajúce poskytované vo forme dôchodku (tzv. renty). K odvolacím námietkam žalovaného odvolací súd zasa uviedol, že súd prvej inštancie správne vychádzal z toho, že v prípade náhrady škody na zdraví pri uplatnení teórie tzv. „straty šance - nádeje“ či „straty očakávania“ či „prekážky lepšej budúcnosti poškodeného“ žalobkyňa nemusí preukázať 100 % príčinnú súvislosť medzi správaním žalovaného a vznikom škody, musí ale preukázať, že nebyť takéhoto správania žalovaného, mala by žalobkyňa väčšiu šancu na priaznivejší výsledok. Nebolo preto nevyhnutné, aby v tomto konaní o náhradu škody na zdraví bola bezpečne, nesporne, nad všetky pochybnosti a so 100 % istotou preukázaná príčinná súvislosť medzi správaním sa žalovaného a vznikom škody. Postačuje preukázať existenciu možnosti lepšieho výsledku a zároveň, že táto možnosť bola negatívnym spôsobom ovplyvnená škodnou udalosťou. Odvolací súd poukázal aj na rozhodnutie ústavného súdu vo veci sp. zn. II. ÚS 2682/11, v zmysle ktorého stačí, aby príčinná súvislosť bola preukázaná s rozumnou pravdepodobnosťou približujúcou sa istote. Odvolací súd sa zhodol so závermi súdu prvej inštancie, že dňa 06. 07. 2009 došlo k takému poškodeniu zdravia žalobkyne, ktoré bolo s pravdepodobnosťou hraničiacou s istotou v príčinnej súvislosti s DSA vyšetrením, pričom išlo o príčinu dôležitú, podstatnú a značnú. Prvoinštančný súd preto dospel k správne záveru podloženému vykonaným dokazovaním, že s pravdepodobnosťou hraničiacou s istotou (na cca 99 %) k poškodeniu zdravia žalobkyne došlo v príčinnej súvislosti s DSA vyšetrením v čase zvýšeného rizika vazospazmu, pričom išlo o príčinu dôležitú, podstatnú a značnú. Odvolací súd preto napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie aj v časti napadnutej odvolaním žalovaného potvrdil ako vecne správny.

6. Rozhodnutie o náhrade trov odvolacieho konania odôvodnil odvolací súd podľa § 255 ods. 2, § 262 ods. 1 CSP s poukazom na § 396 ods. 1 CSP.

7. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podali dovolanie žalobkyňa i žalovaný.

8. Žalobkyňa napadla svojím dovolaním rozsudok odvolacieho súdu vo výrokoch I., VIII. a IX. z dôvodov podľa § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) CSP a navrhla, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu v napadnutých výrokoch zmenil.

9. V prvom rade žalobkyňa uviedla, že nedostala relevantnú odpoveď na podstatné časti svojej argumentácie týkajúcej sa premlčania práva na náhradu za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti, čo je v rozpore s jej právom na spravodlivý proces (dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP). Žalobkyňa v odvolaní namietala, že výklad prvoinštančného súdu v otázke premlčania práva na náhradu za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti je priamo v rozpore s účelom a podstatou tohto nároku. Odvolací súd sa však stotožnil so závermi prvoinštančného súdu, že pri tomto práve neprichádza do úvahy premlčanie jednotlivých mesačných plnení, ale premlčanie celého nároku, pričom len poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky a Ústavného súdu Slovenskej republiky, čím zjednodušil svoju argumentáciu len na odkaz na právny názor vyjadrený v určitých rozhodnutiach. Nijako sa nevyrovnal so špecifickou argumentáciou žalobkyne, že škoda spočívajúca v strate na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti poškodenému nevznikne naraz, ale vzniká mu postupne, kontinuálne smerom do budúcnosti tak, ako by v budúcnosti nebyť škody na zdraví nadobudol majetkové hodnoty v podobe zárobku. Ak teda samotná škoda nevznikne naraz a v jedinom okamihu, ako môže naraz a v jednom okamihu vzniknúť právo na jej náhradu, s tým zodpovedajúcimi následkami premlčania tohto práva ako celku. Ide zjavne o nelogickú konštrukciu, na ktorú žalobkyňa poukazovala a na túto podstatnú námietku nedostala žiadnu relevantnú odpoveď.

10. Žalobkyňa potom namietala, že odvolací súd v časti, v ktorej potvrdil prvoinštančný rozsudok v zamietajúcom výroku ohľadne náhrady za bolesť, posúdil premlčanie nároku na náhradu za bolesť rozdielne od ustálenej praxe dovolacieho súdu vyjadrenej v rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/661/2015 zo dňa 22. marca 2017 (dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP). V tomto rozhodnutí najvyšší súd uviedol, že bolestné sa poskytuje za bolesti spôsobené poškodením na zdraví, jeho liečením alebo odstránením jeho následkov, ide teda jednak o bolesť, ktorú poškodený cíti pri samotnom úraze, ako aj pri liečení a po ňom. Liečením sa však nerozumie iba doba, počas ktorej lekár poskytuje ošetrovanie, ale aj doba medzi jednotlivými ošetreniami, teda doba od začiatku do skončenia liečenia. Napokon ide aj o bolesť, ktorou trpí poškodený, napr. pri rehabilitačnej starostlivosti. Až keď sa celý liečebný proces skončí, sú známe všetky okolnosti smerodajné pre stanovenie bolestného, a preto až vtedy začína plynúť premlčacia lehota, pokiaľ ide o právo na túto časť náhrady škody. Odvolací súd vychádzal zo záveru, že bodové hodnotenie bolo možné vykonať po pol roku od poškodenia zdravia, teda ku dňu 06. 01. 2010, ktorý záver súd prijal na základe znaleckého posudku. Znalecká organizácia však tento záver prijala až ex post, kedy už poznala celý priebeh a výsledky liečby. Žalobkyňa ale subjektívne po pol roku od vzniku poškodenia zdravia takúto vedomosť nemala. Ešte v roku 2010 a 2011 podstupovala rozsiahlu rehabilitačnú liečbu napr. v zariadení ADEU Center v Piešťanoch. Hodnotenie bolestného sa stanovuje za celý priebeh liečby, vrátane priebehu rehabilitačnej liečby. Aj keď počas rehabilitácie nemusí dôjsť k operačným zákrokom, rehabilitácia niektorého poškodenia zdravia môže byť bolestivejšia, čo môže posudzujúci lekár hodnotiť ako dôvod pre zvýšenie bodového hodnotenia. Pre vyššie uvedený záver najvyššieho súdu nebol podstatný fakt, že počas liečenia došlo k ďalším operáciám ale skutočnosť, že náhrada za bolesť sa poskytuje za celý priebeh liečenia, vrátane rehabilitačnej liečby. Práve preto sú až po ukončení liečebného procesu známe okolnosti potrebné pre hodnotenie bolesti. Poškodený ani posudzujúci lekár nemôže dopredu tieto okolnosti s istotou vylúčiť a práve preto až keď sa celý liečebný proces skončí, sú s istotou známe všetky okolnosti smerodajné pre stanovenie bolestného, a preto až vtedy začína plynúť premlčacia lehota, ako to skonštatoval Najvyšší súd Slovenskej republiky. Odvolací súd sa od tohto právneho názoru odklonil.

11. Žalovaný svoje dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu odôvodnil dovolacími dôvodmi podľa § 420 ods. 1 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) CSP a navrhol, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu v celom rozsahu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

12. Žalovaný konkrétne uviedol, že v rozhodovaní odvolacieho súdu (a súdu prvej inštancie) došlo k situácii, kedy nedostatky v rozhodovacej činnosti zasahujú primárne do oblasti nesprávneho právneho posúdenia veci v dôsledku proaktívnej snahy súdov aplikovať právne doktríny, ktoré sú slovenskému

právnemu poriadku cudzie, čím došlo k odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP) a v dôsledku takéhoto odklonu konzekventne nastal aj zásah do procesných práv žalovaného v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces (dovolací dôvod podľa § 420 ods. 1 písm. f) CSP). Odvolací súd, v nadväznosti na právnu argumentáciu súdu prvej inštancie, aproboval využitie právnej doktríny, ktorej využitie nemá v slovenských podmienkach tradíciu, rovnako ako ani dostatočný normatívny (zákonný) základ. Z uvedeného dôvodu sa jedná o exces od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Tieto cudzie právne doktríny, ktoré predstavujú kľúčový a primárny argument, na základe ktorého došlo k rozhodnutiu predmetnej veci v neprospech žalovaného, predstavujú v slovenských podmienkach novum, ktoré sa rozhodli sudy v predmetnej veci svojvoľne aplikovať. Ak konajúce sudy v tejto súvislosti argumentovali okrem iného rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo/168/2010 zo dňa 09. 11. 2011, tak toto rozhodnutie nesprávne, resp. účelovo interpretovali. Toto rozhodnutie vecne ani právne nekorešponduje s predmetným skutkovým a právnym stavom, ktorý sa týkal žalovaného, rovnako ako ani nepodporuje použitie niektorej z cudzích právnych doktrín. Predmetná vec, ktorú v danom prípade posudzoval Najvyšší súd Slovenskej republiky, sa týkala nesprávneho postupu pri poskytovaní liečebnej starostlivosti v rámci diagnostického procesu, ktorý bol vyhodnotený ako postup non lege artis, pričom sudy v danom prípade jednoznačne identifikovali príčinnú súvislosť medzi škodou na zdraví poškodenej a protiprávnym konaním žalovanej. Najvyšší súd Slovenskej republiky, podľa vedomostí žalovaného, žiadnu z cudzích právnych doktrín doteraz vo svojej rozhodovacej činnosti (explicitne) neaplikoval. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia tak nie je použitá argumentácia, ktorá by mala oporu v konštantnej, ustálenej rozhodovacej činnosti. Ďalej podľa žalovaného, aj pri závere, že aplikácia cudzej právnej doktríny je konzistentná a kompatibilná s ustálenou rozhodovacou praxou dovolacieho súdu, bola táto nesprávne aplikovaná. Žalobkyni nemôže byť priznaná náhrada škody v plnej výške, ale len vo výške, v ktorej nastala strata šancí. V predmetnom prípade odvolací súd a súd prvej inštancie využili doktrínu „straty šancí“ na to, aby „znižili“ kritéria, resp. požiadavky na stanovenie a určenie stopercentnej príčinnej súvislosti, avšak následne už danú doktrínu žiadnym spôsobom nezohľadnili pri určovaní výšky priznanej náhrady škody, tzn. vytvoril sa účelový hybrid, ktorý nie je konzistentný ani s cudzou právnou doktrínou, ako ani s ustálenou rozhodovacou činnosťou slovenských súdov. Tieto nedostatky v rozhodovaní odvolacieho súdu (a súdu prvej inštancie) vyústili do takej situácie, kedy opísané nedostatky v rozhodovacej činnosti daných súdov zasahujú - v dôsledku proaktívnej a de facto svojvoľnej a nepredvídateľnej snahy súdov aplikovať právne doktríny, ktoré sú slovenskému právnemu poriadku cudzie - do jeho procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces.

13. K dovolaniu žalobkyne sa vyjadril žalovaný, ktorý sa stotožnil so závermi konajúcich súdov o premlčaní práva žalobkyne na náhradu bolestného. Dňom, ktorý je možné objektívne označiť ako deň zistenia bolesti, je deň ustálenia si zdravotného stavu poškodeného, čo relevantne vie konštatovať iba lekár vo svojom vyjadrení/posúdení. Od tohto okamihu začína plynúť subjektívna premlčacia lehota. K takémuto záveru sa prikláňa nielen rozhodovacia prax najvyššieho súdu, ale aj Ústavný súd Slovenskej republiky, čo vyplýva aj z jeho uznesenia sp. zn. I. ÚS 364/2015. Ďalej žalovaný uviedol, že závery konajúcich súdov o premlčaní práva žalobkyne na náhradu za stratu na zárobku po skončení práceneschopnosti ako celku neboli zjednodušené alebo arbitrárne, keďže tieto sa stotožňujú aj s rozhodovacou činnosťou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky obsiahnutou v rozsudku vydanom v konaní vedenom pod sp. zn. 4MCdo/13/2013. Nakoniec žalovaný poukázal na to, že žalobkyňa pri námietke nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom nedostatočne vymedzila právnu otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu.

14. K dovolaniu žalovaného sa vyjadrila žalobkyňa. Uviedla, že nesúhlasí s tým, že by rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo/168/20110 a v ňom prezentované právne názory nemali žiadnu relevanciu k posudzovanému prípadu žalobkyne. Aj keď sa v predmetnom rozsudku najvyšší súd výslovne neodvoláva na niektorú z právnych doktrín označených žalovaným ako cudzie právne doktríny, tak príčinnú súvislosť medzi postupom non lege artis a následným vznikom škody považoval za preukázanú aj napriek tomu, že nebolo možné zistiť a empiricky overiť, aký by bol zdravotný stav poškodeného pri správnej diagnostike vrodenej srdcovej vady a následne poskytnutej zdravotnej starostlivosti, inými slovami, či by zdravotný stav poškodeného nebol rovnaký. Aj v tomto prípade nebolo možné jednoznačne medicínsky overiť, že určitá právne významná skutočnosť (v danom prípade diagnostický postup non lege artis) ako výlučná príčina viedla k škodlivým následkom a ak by táto právne významná skutočnosť neexistovala, ku škodlivým následkom by s istotou nedošlo. Presne tento

postup posudzovania stupňa preukázania existencie príčinnej súvislosti, kedy ju nemožno vzhľadom na zložitosť medicínskeho odboru a ľudského organizmu, s istotou vždy preukázať, môže byť analogicky použitý aj v prípade žalobkyne. Okrem uvedeného aj z judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky vyplýva, že miera dôkazu o existencii príčinnej súvislosti medzi skúmanými javmi určená stupňom absolútnej istoty, a tým vylučujúca jej procesnoprávne poznanie na základe obvyklého priebehu určitého skutkového deja, o pravdivosti ktorého nie sú rozumné pochybnosti, aj keď alternatívne možnosti iného priebehu nemožno teoreticky úplne vylúčiť, je z ústavnoprávneho hľadiska neprimeraná (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 716/2016 z 24. 10. 2017). To znamená, že podklad pre rozhodnutia konajúcich súdov je aj v judikatúre najvyššieho a ústavného súdu.

15. Intervenient na strane žalovaného sa k dovolaniam žalobkyne a žalovaného písomne nevyjadril.

16. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podali včas strany sporu, v ktorých neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpené v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolania žalobkyne a žalovaného nie sú prípustné.

17. Žalobkyňa vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania v prvom rade z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

18. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP treba taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov v tom - ktorom konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia znamená porušenie práva na spravodlivý proces; jeho súčasťou je aj náležité odôvodnenie rozhodnutia (pozri rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 559/2018, sp. zn. III. ÚS 47/2019, alebo rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/140/2019, sp. zn. 4Cdo/120/2019 a pod.). Takýto nesprávny procesný postup súdu môže spočívať predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

19. Súčasťou práva na spravodlivý proces je teda aj právo na náležité odôvodnenie rozhodnutia (pozri rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 559/2018, sp. zn. III. ÚS 47/2019, alebo rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/140/2019, sp. zn. 4Cdo/120/2019 a pod.) a povinnosť konajúceho súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, 5Cdo/57/2019).

20. V danom prípade videla žalobkyňa naplnenie uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP v tom, že odvolací súd porušil jej právo na spravodlivý proces, keď sa v otázke premlčania práva na náhradu za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti nevyjadril k jej odvolacej argumentácii, že právne závery prvoinštančného súdu v tejto otázke sú priamo v rozpore s účelom a podstatou tohto nároku a škoda spočívajúca v strate na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti poškodenému nevznikne naraz, ale vzniká mu postupne, kontinuálne smerom do budúcnosti tak, ako by v budúcnosti nebyť škody na zdraví nadobudol majetkové hodnoty v podobe zárobku.

21. Dovolací súd k tomu uvádza, že za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd svoje rozhodnutie neodôvodnil podľa predstáv dovolateľa, ale len to,

že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom, čo nie je tento prípad. Odvolací súd v súvislosti s odvolacími námietkami žalobkyne v otázke právneho posúdenia premlčania práva na náhradu za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti uviedol, že s otázkou náhrady straty na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti sa prvoinštančný súd riadne a vyčerpávajúco vysporiadal v bode 113. až 118. odôvodnenia rozsudku, pričom poukázal aj na konštantnú súdnu judikatúru. K tomu potom dodal, že problematikou premlčania nároku na náhradu za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti sa prednedávnom zaoberal aj Ústavný súd SR z 26. 07. 2019 vo veci pod sp. zn. II. ÚS 198/2019, v ktorom uznesení ústavný súd rovnako ustálil, že subjektívna premlčacia doba na uplatnenie nároku na náhradu za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti (§ 447 Občianskeho zákonníka) začína plynúť zásadne od okamihu, kedy sa poškodený dozvedel o zárobku dosahovanom pred poškodením a po poškodení, prípadne, kedy bolo vydané rozhodnutie o priznaní (nepriznaní) invalidného dôchodku a poškodený sa o ňom dozvedel. Náhrada za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti je jedným nárokom. Tento nárok nemožno rozložiť na niekoľko častí, pokiaľ nenastanú nové skutočnosti. Lehota na premlčanie nároku na náhradu straty na zárobku začína plynúť najneskoršie po dni doručenia rozhodnutia o priznaní (nepriznaní) invalidného dôchodku. Nárok na náhradu za stratu na zárobku sa premlčuje ako jeden celok, nie iba ako nárok na jednotlivé mesačne sa opakujúce plnenia z neho vyplývajúce poskytované vo forme dôchodku (tzv. renty). Tento nárok možno uplatniť žalobou na súde až po tom, čo bolo príslušným orgánom vydané rozhodnutie o priznaní (nepriznaní) invalidného dôchodku a poškodený sa o ňom dozvedel. Pri súkromnoprávnom nároku na náhradu za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti poškodeného, ktorý je jednou zo súčastí civilného nároku na náhradu škody na zdraví, Občiansky zákonník nerozlišuje (všeobecne, ale ani pri premlčaní) medzi nárokom samotným a nárokom na jeho výplatu, preto zákonom ustanovenému premlčaniu podlieha nárok ako taký. V civilných vzťahoch (na rozdiel od verejnoprávnych) totiž nie je relevantný dôvod zvýhodňovať jednu z rovnocenných strán súkromnoprávneho vzťahu.

22. Vzhľadom na uvedené odôvodnenie napadnutého rozsudku odvolacieho súdu žalobkyňa podľa dovolacieho súdu neopodstatnene namieta, že jej odvolací súd nedostatočným odôvodnením rozhodnutia znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nemusí dať odpoveď na všetky odvolacie námietky uvedené v odvolaní, ale len na tie, ktoré majú pre rozhodnutie o odvolaní podstatný význam, ktoré zostali sporné alebo na ktoré považuje odvolací súd za nevyhnutné dať odpoveď z hľadiska doplnenia dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie (II. ÚS 78/05). V tomto prípade z odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu jasne a zrozumiteľne vyplýva, prečo je nutné posudzovať právo na náhradu za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti z hľadiska premlčania ako jeden nárok, ktorý nemožno rozložiť na niekoľko častí, pokiaľ nenastanú nové skutočnosti a že tento nárok sa premlčuje ako jeden celok, nie iba ako nárok na jednotlivé mesačne sa opakujúce plnenia z neho vyplývajúce poskytované vo forme dôchodku (tzv. renty). Okrem toho z rozhodnutia ústavného súdu vo veci sp. zn. II. ÚS 198/2019, na ktoré odvolací súd poukázal, je možné zistiť, že tento názor zaujal ústavný súd aj pri argumentácii sťažovateľa (poškodeného), ktorý namietal, obdobne ako žalobkyňa v tejto veci, že premlčanie nie je vzhľadom na účel dávky (kompenzácia postupných strát na zárobku do budúcnosti) možné posudzovať ako celok. Dovolací súd preto uzatvára, že odvolaciemu súdu nemožno vytknúť, že by v tejto relevantnej otázke svoje rozhodnutie odôvodnil nedostatočným spôsobom a zasiahol tak do práv žalobkyne na spravodlivý súdny proces. Dovolanie žalobkyne je preto v tejto časti neprípustné.

23. Žalobkyňa ako ďalší dovolací dôvod uplatnila nesprávne právne posúdenie odvolacieho súdu v otázke premlčania práva na náhradu za bolesť. Uviedla, že právne posúdenie odvolacieho súdu je rozdielne od ustálenej praxe dovolacieho súdu vyjadrenej v rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/661/2015 zo dňa 22. marca 2017 (dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP), podľa ktorého sa bolestné poskytuje za bolesti spôsobené poškodením na zdraví, jeho liečením alebo odstránením jeho následkov, pričom liečením sa nerozumie iba doba, počas ktorej lekár poskytuje ošetrovanie, ale aj doba medzi jednotlivými ošetreniami, teda doba od začiatku do skončenia liečenia a ide aj o bolesť, ktorou trpí poškodený, napr. pri rehabilitačnej starostlivosti.

24. Podľa § 421 ods. 1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe

dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

25. Podľa § 432 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

26. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

27. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 CSP potom môže byť len otázka právna (nie skutková). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu, ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Na to, aby na základe dovolania podaného podľa uvedeného ustanovenia mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti (vecnej prejednatel'nosti) dovolania, zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP. K posúdeniu dôvodnosti dovolania a teda vecnej správnoti napadnutého rozhodnutia, či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení, môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania.

28. Dovolací súd posudzujúc prípustnosť dovolacieho dôvodu uplatneného podľa § 421 ods. 1 CSP v súlade s § 432 CSP v spojení s § 124 CSP (I. ÚS 51/2020), v snahe autenticky porozumieť textu dovolania (IV. ÚS 15/2021, I. ÚS 115/2020, I. ÚS 336/2019) dospel k záveru, že žalobkyňa namietala nesprávne právne posúdenie otázky, či môže začať plynúť premlčacia lehota práva na náhradu za bolesť, a teda možno považovať za známe všetky okolnosti smerodajné pre stanovenie bolestného, ešte predtým ako sa skončí celý liečebný proces zahŕňajúci aj rehabilitáciu. Poukázala pritom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/661/2015 zo dňa 22. marca 2017, od záverov ktorého sa mal odvolací súd pri svojom rozhodnutí odkloniť.

29. Dovolací súd k tomu uvádza, že uvedené rozhodnutie sp. zn. 3Cdo/661/2015, na ktoré poukázala žalobkyňa vo svojom dovolaní nie je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ojedinelé. Vychádza totiž z rozhodnutia sp. zn. 1 Cz 101/77 zo dňa 27. 09. 1977, ktoré bolo publikované v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk pod č. 29/1979 a v ktorom najvyšší súd uviedol, že poškodenému patrí odškodnenie za bolesti spôsobené aj rehabilitačnou starostlivosťou, pretože bolestné sa poskytuje za bolesti spôsobené poškodením na zdraví, jeho liečením alebo odstránením jeho následkov a liečením sa nerozumie iba doba, počas ktorej lekár poskytuje ošetrovanie, ale aj doba medzi jednotlivými ošetreniami, teda vlastne doba od začiatku do skončenia liečenia. Napokon ide aj o bolesť, ktorú poškodený utrpí napríklad pri rehabilitačnej starostlivosťi. Až keď sa celý liečebný proces skončí, sú známe všetky okolnosti smerodajné pre určenie bolestného, a preto až vtedy začína plynúť premlčacia doba, pokiaľ ide o právo na túto časť náhrady škody.

30. Uvedené závery je ale nutné chápať aj v súvislosti s inými rozhodnutiami dovolacieho súdu, ktoré sa týkajú premlčania práva na náhradu za bolesť (napríklad R 68/2003, R 31/1974, 4Cdo/152/2010, 3Cdo/661/2015, 3Cdo/66/2018, MCdo/37/2000). Z nich vyplýva, že pri uplatnených nárokoch na náhradu škody z titulu ublíženia na zdraví v zmysle § 444 Občianskeho zákonníka z titulu bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia je rozhodujúce určenie okamihu ustálenia zdravotného stavu poškodeného. V prípade nároku na odškodnenie za bolesť sa poškodený dozvie o škode v čase, kedy sa jeho zdravotný stav ustálil a bolo možné objektívne vykonať bodové ohodnotenie bolesti. Akonáhle je zdravotný stav poškodeného ustálený, možno ohodnotiť bolesť; týmto okamihom je teda bolesť zistená, bez ohľadu na to, kedy je vyhotovený posudok o bolestnom a sťažení spoločenského uplatnenia; posudok je len podkladom pre záver o vytrpenej bolesti. Za deň zistenia bolesti nemožno bez ďalšieho

považovať deň ukončenia práceneschopnosti poškodeného, ani deň vyhotovenia posudku o bolestnom, ale okamih (deň) ustálenia zdravotného stavu poškodeného.

31. Vychádzajúc z týchto rozhodnutí možno uzavrieť, že z hľadiska práva poškodeného na náhradu za bolesť premlčacia lehota tohto práva začína plynúť v okamihu ustálenia zdravotného stavu, za ktorý je v zásade nutné považovať skončenie liečenia poškodeného, vrátane nevyhnutnej rehabilitačnej starostlivosti, ak v tomto okamihu už má poškodený aj vedomosť o tom, kto za jeho škodu na zdraví zodpovedá (v zmysle § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka pre začatie plynutia premlčacej lehoty je nevyhnutné, aby poškodený mal vedomosť nielen o výške škody ale aj o tom, kto za ňu zodpovedá).

32. Z uvedeného potom nevyhnutne vyplýva, že podstatnou otázkou pre posúdenie okamihu začatia plynutia premlčacej lehoty práva poškodeného na náhradu za bolesť je otázka, v ktorom okamihu možno považovať zdravotný stav poškodeného za ustálený.

33. Odvolací súd, v zhode so súdom prvej inštancie, vychádzal zo záveru zisteného vykonaným znaleckým dokazovaním, že zdravotný stav žalobkyne bol ustálený po polroku od poškodenia jej zdravia, teda ku dňu 06. 01. 2010, v ktorý deň bolo možné vykonať bodové hodnotenie. V tento deň začala podľa záveru súdov plynúť premlčacia doba práva žalobkyne na náhradu za bolesť.

34. Žalobkyňa vo svojom dovolaní v podstate namieta, že v uvedenom okamihu nebol jej zdravotný stav ešte ustálený, pretože jej liečebný proces nebol ukončený, keď po uvedenom dni v rokoch 2010 a 2011 ešte absolvovala rehabilitácie. Žalobkyňa teda v tejto časti svojho dovolania formálne uplatňuje dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP ale v skutočnosti namieta a spochybňuje skutkový záver súdov nižších inštancií o okamihu ustálenia jej zdravotného stavu. Dovolací súd je však v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd a sám dokazovanie nevykonáva, z čoho vyplýva, že skutkový stav veci zistený odvolacím súdom nepodlieha prieskumu v dovolacom konaní. V dovolacom konaní preto dovolací súd nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, pretože nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu), nakoľko v dovolacom konaní je dokazovanie vylúčené. Dovolaním sa preto nemožno domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie a ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Z toho pohľadu bolo preto dovolanie žalobkyne aj v tejto časti neprípustné.

35. Pokiaľ ide o dovolanie žalovaného, dovolací súd v prvom rade skúmal dovolacie námietky žalovaného, ktoré obstoja ako dovolací dôvod zmätočnosti rozhodnutia odvolacieho súdu podľa § 420 písm. f) CSP, ktorý žalovaný vo svojom dovolaní označil.

36. Žalovaný v dovolaní namieta aplikáciu právnej doktríny straty šance súdmi nižších inštancií, ktorá nemá priamu zákonnú oporu a doposiaľ nebola aprobovaná a schválená dovolacím súdom. Tým mu podľa neho súdy nesprávnym procesným postupom znemožnili, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

37. Je tak zrejmé, že žalovaný vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania podľa § 420 písm. f) CSP na právnom posúdení veci, na ktorom odvolací súd založil svoje rozhodnutie. Dovolací súd preto uvádza, že už dávnejšie dospel k záveru, podľa ktorého realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením (R 54/2012). Najvyšší súd zotrváva na tomto závere aj naďalej (R 24/2017, 1Cdo/202/2017, 2Cdo/101/2017, 3Cdo/94/2017, 4Cdo/47/2017, 5Cdo/145/2016, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/76/2018). Z týchto dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že prípustnosť dovolania žalovaného z ustanovenia § 420 písm. f) CSP nevyplýva.

38. Rovnakú dovolaciu argumentáciu spočívajúcu v spochybnení správnosti právneho posúdenia veci odvolacím súdom, uviedol žalovaný aj na odôvodnenie uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

39. Ohľadne tohto dovolacieho dôvodu platí to, čo dovolací súd uviedol pri posudzovaní dovolania žalobkyne v bodoch 24. až 27. odôvodnenia tohto rozhodnutia. S osobitným prihliadnutím na dovolanie žalovaného je k tomu nutné zdôrazniť, že predmetom dovolacieho prieskumu podľa § 421 ods. 1 CSP môže byť len právne posúdenie odvolacieho súdu v právnej otázke, od vyriešenia ktorej rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo.

40. Preskúmajúc rozhodnutia súdov nižších inštancií v tejto veci (ktoré je nutné chápať v ich vzájomnej jednote) dospel dovolací súd k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu nezáviselo od vyriešenia otázky aplikácie teórie straty šance.

41. Z obsahu odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie vyplýva, že pri právnom posúdení skutkového stavu zisteného vykonaným dokazovaním dospel súd k záveru, že aj keď sa nedá hovoriť o 100%-nej istote pokiaľ ide o príčinnú súvislosť medzi vyšetrením žalobkyne zrealizovanom žalovaným a poškodením zdravia žalobkyne, v medicíne postačuje pravdepodobnosť, ktorej miera je v prejednávanej veci dostatočne vysoká. Zástupkyňa znaleckej organizácie dospela k záveru, že je 99%-ná pravdepodobnosť, že v súvislosti s úkonom DSA, resp. v nadväznosti naň, vychádza táto možnosť ako najpravdepodobnejšia. A hoci nešlo o 100% záver znaleckej organizácie, v medicíne na súčasnej úrovni poznania v prevažnej väčšine prípadov, nie je možné vyjadriť sa s úplnou istotou k príčinnej súvislosti, ale len s určitou pravdepodobnosťou, pričom absolútne preukázanie tzv. kauzálneho nexu je v medicíne nereálne, nedosiahnuteľné a neudržateľné. Súd preto uzavrel, že pri zavedení katétra a aplikácii kontrastnej látky došlo s pravdepodobnosťou hraničiacou s istotou k natrhnutiu cievnej steny, jej disekcii a následnej embolizácii do ACI I.dx a a. spinalis anterior s opuchom miechy, ktorý sa vyvíjal hodiny po DSA, táto príčina spočíva v povahe prístroja a zakladá zodpovednosť podľa § 421 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

42. Odvolací súd sa podľa § 387 ods. 2 CSP v odôvodnení svojho rozhodnutia s uvedenými závermi prvoinštančného súdu stotožnil a odkázal na ne. Navyiac uviedol, že nebolo nevyhnutné, aby v tomto konaní o náhradu škody na zdraví bola bezpečne, nesporne, nad všetky pochybnosti a so 100% istotou preukázaná príčinná súvislosť medzi správaním sa žalovaného a vznikom škody a poukázal na rozhodnutie ústavného súdu vo veci sp. zn. II. ÚS 2682/11, v zmysle ktorého stačí, aby príčinná súvislosť bola preukázaná s rozumnou pravdepodobnosťou približujúcou sa istote. Podľa odvolacieho súdu dňa 06. 07. 2009 došlo k takému poškodeniu zdravia žalobkyne, ktoré bolo s pravdepodobnosťou hraničiacou s istotou v príčinnej súvislosti s DSA vyšetrením, pričom išlo o príčinu dôležitú, podstatnú a značnú. Prvoinštančný súd preto dospel k správne záveru podloženému vykonaným dokazovaním, že s pravdepodobnosťou hraničiacou s istotou (na cca 99%) k poškodeniu zdravia žalobkyne došlo v príčinnej súvislosti s DSA vyšetrením v čase zvýšeného rizika vazospazmu, pričom išlo o príčinu dôležitú, podstatnú a značnú.

43. Uvedené právne závery súdy oboch nižších inštancií doplnili aj o úvahy o doktríne straty šance. Prvoinštančný súd v rozhodnutí uviedol, že táto teória je alternatívou klasického konceptu zodpovednosti za škodu v prípadoch, keď žalobca (poškodený) nie je bez ďalšieho schopný s istotou preukázať príčinnú súvislosť medzi porušením právnej povinnosti žalovaného a vznikom škody ale postačuje ak preukáže existenciu možnosti lepšieho výsledku a že táto možnosť bola negatívnym spôsobom ovplyvnená (prípadne úplne zmarená) nezákonným konaním (škodnou udalosťou) žalovaného. Podľa súdu v tomto prípade žalovaný neskorším vykonaním DSA vyšetrenia obral žalobkyňu o možnosť iného klinického stavu, keď znalecká organizácia konštatovala, že zabrániť vzniku kvadruplégie, resp. kvadruparézy u žalobkyne, resp. podstatne znížiť riziko jej vzniku by bolo bývalo možné nerealizovaním DSA vyšetrenia, resp. jeho nerealizovaním v už rizikovom (vzhľadom na riziko rozvoja vazospazmov) čase cca 72 hodín od vzniku subarachnoidálneho krvácania. Odvolací súd potom v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že v prípade náhrady škody na zdraví pri uplatnení teórie tzv. „straty šance - nádeje“ či „straty očakávania“ či „prekážky lepšej budúcnosti poškodeného“ žalobkyňa nemusí preukázať 100% príčinnú súvislosť medzi správaním žalovaného a vznikom škody, musí ale preukázať, že nebyť takéhoto správania žalovaného, mala by žalobkyňa väčšiu šancu na priaznivejší výsledok.

44. Z odôvodnení rozhodnutí oboch súdov nižších inštancií v tejto veci teda vyplýva, že k záveru o zodpovednosti žalovaného za poškodenia zdravia žalobkyne súdy dospeli po závere o tom, že s pravdepodobnosťou hraničiacou s istotou (na cca 99%) k poškodeniu zdravia žalobkyne došlo v príčinnej súvislosti s DSA vyšetrením realizovaným žalovaným, pričom išlo o príčinu dôležitú, podstatnú a značnú. Hoci nešlo o 100% preukázanú príčinnú súvislosť, v medicíne na súčasnej úrovni poznania v prevažnej väčšine prípadov, nie je možné vyjadriť sa s úplnou istotou k príčinnej súvislosti, ale len s určitou pravdepodobnosťou a preto absolútne preukázanie tzv. kauzálneho nexu je v medicíne nereálne, nedosiahnuteľné a neudržateľné. Podstatou takéhoto právneho posúdenia veci súdmi nižších inštancií bolo teda upustenie od stupňa absolútnej istoty pri preukazovaní

príčinnej súvislosti medzi skúmanými javmi a uspokojenie sa s vysokou mierou pravdepodobnosti, a to metódou vylúčenia menej pravdepodobných variant a určenie varianty najpravdepodobnejšej, stanovenej kritériom nezainteresovanej racionálne uvažujúcej osoby pri zohľadnení obvyklého chodu vecí v čase, keď došlo k prenosu vírusového ochorenia na sťažovateľa v 1. rade (tzv. dôkaz prima facie) tak aby o pravdivosti takto stanoveného skutkového deja neboli rozumné pochybnosti, aj keď alternatívne možnosti priebehu rozhodujúcich skutočností nebude možné teoreticky úplne vylúčiť (o tom vid. bližšie nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 716/2016 z 24. októbra 2017, prípadne naň odkazujúci rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Cdo/17/2022 zo dňa 30. apríla 2024).

45. Úvahy súdov nižších inštancií o doktríne straty šance boli nadbytočné a do značnej miery máťuce. Podstatou právneho posúdenia veci súdmi nižších inštancií nebola aplikácia teórie straty šance ale zníženie miery dôkazu príčinnej súvislosti (čo ostatne priznáva samotný žalovaný vo svojom dovolaní, keď uvádza, že „...odvolací súd a súd prvej inštancie využili doktrínu „straty šancí“ na to, aby „znížili“ kritéria, resp. požiadavky na stanovenie a určenie stopercentnej príčinnej súvislosti, avšak následne už danú doktrínu žiadnym spôsobom nezohľadnili...“). Ak by skutočne konajúce súdy aplikovali túto doktrínu, musela by sa táto skutočnosť prejaviť okrem iného aj v tom aká náhrada, resp. za čo, je poškodenému priznávaná. Pri aplikácii uvedenej teórie totiž nejde o odškodnenie skutočného poškodenia zdravia priznaním náhrady za bolestné, sťaženie spoločenského uplatnenia a podobne (ako to bolo v tomto prípade) ale o odškodnenie inej reparovateľnej ujmy - samotnej straty šance. Aj keď je táto teória spojená najmä s prípadmi multikauzálnosti (mnohosti príčin), ktoré sa podieľajú alebo mohli podieľať na vzniku určitého následku, ide o celkom iný spôsob riešenia nejstej kauzality ako je tu použitá „nižšia miera dôkazu“ (o tom viac napríklad Prípustnosť náhrady „straty šance“ v slovenskom deliktnej práve, Mgr. Michaela Sklenárová, Súkromné právo 6/2022; Teorie ztráty šance - debata nad vybranými aspekty, možností aplikace a alternativami, Mgr. Michal Friš, Časopis zdravotníckeho práva a bioetiky č. 1/2023).

46. Uvedené potom nutne vedie dovolací súd k záveru, že žalovaný vo svojom dovolaní namieta nesprávne právne posúdenie veci dovolacím súdom v otázke, od vyriešenia ktorej rozhodnutie odvolacieho súdu nezáviselo a jeho dovolanie je preto aj v tejto časti neprípustné.

47. Vzhľadom na uvedené závery najvyšší súd dovolanie žalobkyne i žalovaného podľa § 447 písm. c) a f) CSP odmietol v celom rozsahu ako neprípustné, keď smerujú proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné a nie sú odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi.

48. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

49. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.